

DE STANDAARD

BLIJF ER AF, OF HIJ VALT ER AF

Hoe reageer je wanneer je als leider een tent binnenstapt en twee vriende jongeren betrapt? Sensoa lanceert een heldere aanpak rond kinderseksualiteit. 'Door erover te zwijgen, los je het niet op.'

'Tijdens een spelletje waarheid, durven of doen vragen de jongens aan een meisje om haar borsten te laten zien', vertelt Sofie Leemans van Chirojeugd Vlaanderen. 'Het meisje voelt zich niet op haar gemak met die vraag. Haar grenzen liggen elders. Door de groepsdruk kan het zijn dat ze toch toegeeft.'

Het verhaal dat Sofie Leemans van Chirojeugd Vlaanderen vertelt, is niet uit de lucht gegrepen. Wie met kinderen en jongeren omgaat, als leider, opvoeder of ouder, komt ook in contact met hun seksueel gedrag. En dan is het niet altijd even duidelijk hoe je op elke situatie moet reageren.

'Een koppeltje dat je in een tent betrapt met de kleren half aan, kinderen die doktertje spelen, twee leiders die op kamp lopen te kussen... Het is normaal dat er in elke jeugdbeweging seksualiteit voorkomt. Uit schrik voor de reactie van ouders na het kamp worden sommige dingen uitvergroot en wordt een onderwerp anders behandeld dan je ermee zou moeten omgaan. Er is niet meer grensoverschrijdend gedrag, maar er wordt wel sneller een probleem van gemaakt. We proberen om onze leiders tijdens hun vorming een houvast te geven.'

Niet iedereen vindt die houvast even gemakkelijk, of heeft nood aan dezelfde kapstok. Sensoa lanceert daarom 'Het Vlaggensysteem'. Het expertisecentrum voor seksuele gezondheid probeert daarmee een kader te geven waaruit je seksueel grensoverschrijdend gedrag bij jongeren kan benaderen.

Zwart op wit

'Nu verlammen de verschillende visies op de problematiek een team', vertellen Erika Frans en Thierry Franck, de makers van het systeem. 'De discussies over incidenten slopen energie op. Begeleiders willen risico's vermijden door te overreageren of niet te reageren. Ze voelen zich beladen met een verantwoordelijkheidsgevoel en maken soms de verkeerde keuze.'

De bedoeling van dit systeem is seksueel misbruik te voorkomen, door de dingen bij naam te noemen en grenzen te trekken. De normen die Sensoa rond seksualiteit optrekt, zijn objectief en voor iedereen bedoeld. De makers proberen er seksueel gedrag bij kinderen en jongeren mee bespreekbaar te maken. Het initiatief krijgt de steun van Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Jo Vandeuren (CD&V). 'Kinderen vertonen experimenteel gedrag', zegt hij. 'Soms is het zorgwekkend of extreem, maar zeker niet altijd. Hoe ga je daarmee om?'

Het pakket bestaat uit een handleiding, een draaiboek en tekeningen. De basis van de aanpak bestaat uit zes beoordelingscriteria en de vier gradaties: groen, geel, rood en zwart.

Vierenveertig tekeningen met tekst tonen helder en zwart op wit welke situaties zich kunnen voordoen. 'Twee dertienjarige meisjes zitten in de slaapkamer op bed', staat bij een van de tekeningen. 'Ze strelen elkaar tussen en over de bovenbenen en vinden het fijn.'

'Die situatie zou een groene beoordeling krijgen', zegt Thierry Franck, die het concept mee bedacht. 'Als je de situatie een beetje verandert, bijvoorbeeld door ze in de slaapzaal van een internaat te plaatsen, wordt ze geel.' Eén van de criteria overschrijden is voldoende om van 'grensoverschrijdend' gedrag te spreken.

Die criteria zijn wederzijdse toestemming, vrijwilligheid en gelijkwaardigheid. Daarnaast wordt er ook rekening

gehouden met gepastheid ten opzichte van de leeftijd en de context en of het kind zichzelf geen schade berokkent.

Jessy Liebens testte het systeem al in het internaat waar ze werkt. 'Onze leefgroepen zijn gemengd: jongens en meisjes van alle leeftijden met een autismespectrumstoornis zitten er door elkaar. Een collega van mij betrapte een tijd geleden kinderen tussen acht en tien jaar in het tv-hoekje met hun broek af, om hun billen te laten zien. Zijzelf ging met de schrik naar huis, anderen vonden het veel minder erg.'

'Met een gele vlag kun je nu duidelijk maken dat ze even over de grens gingen. Dat brengt meteen rust, waardoor je je energie in andere dingen kunt steken.'